DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)
av den 20 juni 1985*

I mål 94/84

har Cour du travail i Liège till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

Office national de l'emploi,

och

Joszef Deak.

Begäran avser tolkningen av olika bestämmelser i rådets förordning nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen (EGT L 149, s. 2, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 01).

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden G. Bosco samt domarna T. Koopmans och R. Joliet,

generaladvokat: P. VerLoren van Themaat,
justitiesekreterare: P. Heim,

som beaktat de skriftliga yttrandena från

— Office national de l'emploi, sökande i målet vid den nationella domstolen, genom advokaten G. Lewalle, Liège,

— Joszef Deak, motpart i målet vid den nationella domstolen, genom advokaten André, Liège,

* Rättegångsspråk: franska.

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiska rådgivaren Joseph Griesmar,

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträde den 7 mars 1985,

meddelar följande

dom

("Sakframställningen" återges inte)

DOMSKÄL

1 Genom dom av den 27 mars 1984, som inkom till domstolen den 5 april 1984, har Cour du travail i Liège, i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget, ställt två frågor om tolkningen av flera bestämmelser i rådets förordning nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen (EGT L 149, s. 2, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 01).

2 Dessa frågor har uppkommit inom ramen för en tvist med anledning av ett avslagsbeslut fattat av Office national de l'emploi (nedan kallad ONEM) varigenom Joszef Deak nekades den arbetslöshetsersättning som föreskrivs i belgisk lagstiftning till förmån för unga arbetstagare som är utan arbete efter att ha avslutat sina studier eller sin lärlingstid.

3 Joszef Deak, som är ungersk medborgare, är bosatt i Belgien hos sin mor, som är italiensk medborgare och som utför arbete som anställd i Belgien.

4 Vägran att bevilja Joszef Deak arbetslöshetsersättning grundades på hans ungerska medborgarskap, eftersom sådan ersättning enligt tillämplig belgisk lag bara beviljas utländska arbetstagare och statslösa "inom ramen för en internationell konvention". Det finns ingen konvention på detta område mellan Ungern och Belgien.

5 Joszef Deak överklagade avslagsbeslutet till belgisk arbetsdomstol. Han vann målet i första instans, eftersom Tribunal du travail i Liège fann att artikel 3.1 i förordning nr 1408/71 i förening med artikel 2.1 i samma förordning medförde att Joszef Deak skulle omfattas av lagstiftningen i den stat där han var

bosatt på samma villkor som den statens egna medborgare, eftersom han var familjemedlem till en arbetstagare som var medborgare i en annan medlemsstat.

6 ONEM överklagade till Cour du travail i Liège, som beslutade att förklara målet vilande och att i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

"I. Skall artikel 2.1 i förordning nr 1408/71, till följd av orden "samt deras familjemedlemmar" i denna bestämmelse, anses innebära att en person som inte är medborgare i en medlemsstat omfattas av de belgiska arbetslöshetsreglerna enbart på grund av att hans mor är medborgare i en medlemsstat?

II. För det fall en person som inte är medborgare i en medlemsstat omfattas av de belgiska arbetslöshetsreglerna enligt artikel 2.1 i ovannämnda förordning, omfattas personen då även av artikel 124 i den belgiska kungliga förordningen av den 20 december 1963 om anställning och arbetslöshet, som innehåller regler om ersättning till före detta studenter som ännu inte har hittat något arbete, och detta till följd av den likabehandlingsprincip som fastställs i artikel 3.1 i förordning nr 1408/71, trots att artikel 67 i den förordningen uppenbarligen inte ger möjlighet till någon sådan arbetslöshetsersättning utan att försäkrings- eller anställningsperioder har fullgjorts?"

7 Artikel 2.1 i förordning nr 1408/71, som den nationella domstolen har hänvisat till, har följande ordalydelse:

"Denna förordning gäller anställda som omfattas eller har omfattats av lagstiftningen i en eller flera medlemsstater och som är medborgare i en medlemsstat eller är statslösa eller flyktingar bosatta inom en medlemsstats territorium, samt deras familjemedlemmar och efterlevande."

8 Familjemedlemmar till arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat har, om de ingår i den personkrets som omfattas av förordning nr 1408/71, med stöd av artikel 3.1 i nämnda förordning "samma [...] rättigheter enligt en medlemsstats lagstiftning som denna medlemsstats egna medborgare", om inte annat följer av de särskilda bestämmelserna i ifrågavarande förordning.

9 För att besvara den nationella domstolens första fråga är det nödvändigt att först precisera vilka förmåner familjemedlemmar till en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat har rätt till enligt förordning nr 1408/71.

10 ONEM och kommissionen, som inkommit med skriftliga yttranden i enlighet med artikel 20 i Protokoll om stadgan för Europeiska ekonomiska gemenskapens domstol, har i detta hänseende hänvisat till domen av den 23 november 1976 i mål 40/76 Kermaschek (Rec. 1976, s. 1669).

11 Enligt kommissionen görs i den domen en klar åtskillnad mellan å ena sidan arbetstagare och å andra sidan arbetstagares familjemedlemmar och efterlevande. Medan personer som tillhör den första kategorin har en självständig rätt till de förmåner som föreskrivs i förordning nr 1408/71, så har personerna inom den andra kategorin endast en härledd rättighet, som de har förvärvat i egenskap av familjemedlemmar eller efterlevande till en arbetstagare, dvs. till en person inom den första kategorin.

12 Enligt kommissionen är den förmån som Deak gör anspråk på inte en förmån som han kan kräva i egenskap av arbetslös familjemedlem till en migrerande arbetstagare, i den mån denna förmån inte utgör en härledd rättighet som följer av hans mors ställning som migrerande arbetstagare. Kommissionen påpekar i detta hänseende att den särskilda arbetslöshetsersättning som föreskrivs i belgisk lagstiftning beviljas till unga arbetssökande just i deras egenskap av unga arbetssökande och inte för att de är "familjemedlemmar" till en arbetstagare. Kommissionen föreslår därför att den nationella domstolens första fråga skall besvaras nekande.

13 ONEM delar i allt väsentligt kommissionens uppfattning när det gäller tolkningen av förordning nr 1408/71.

14 Det finns anledning att anmärka, vilket framgår av ovannämnda dom av den 23 november 1976, att när det bl.a. gäller arbetslöshetsersättning har familjemedlemmar till en migrerande arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat, oavsett deras nationalitet, bara rätt till de förmåner som enligt medlemsstaternas lagstiftningar tillkommer arbetslösa arbetstagares familjemedlemmar.

15 Den särskilda arbetslöshetsersättning som den nationella domstolen avser är en förmån som beviljas till unga arbetssökande på grund av deras personliga situation och inte för att de är familjemedlemmar till en arbetstagare.

16 Härav följer att en medborgare i tredje land, som är familjemedlem till en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat, inte med hänvisning till förordning nr 1408/71, och särskilt artiklarna 2.1 och 3.1 i den förordningen, kan kräva arbetslöshetsersättning som beviljas unga arbetssökande enligt lagstiftningen i den medlemsstat där arbetstagaren är anställd.

17 Under dessa omständigheter saknas anledning att besvara den nationella domstolens andra fråga, eftersom den uteslutande har ställts för det fall domstolen skulle besvara den första frågan jakande.

18 För att ge den nationella domstolen alla upplysningar av betydelse för tolkningen av gemenskapsrätten och som behövs för att lösa den ifrågavarande tvisten, är det emellertid nödvändigt att pröva en annan fråga som har uppkommit under förfarandet och som gäller tolkningen av artikel 7.2 i rådets förordning nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 (EGT nr L 257, s. 2, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 01).

19 Kommissionen har vad gäller den frågan gjort gällande att den arbetslöshetsersättning som den nationella domstolen åsyftar är en social förmån i den mening som avses i ovannämnda artikel 7.2, och att den som en följd härav skall beviljas till barn till en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat, oavsett barnens nationalitet. Joszef Deak, som endast har avgivit muntliga yttranden under detta förfarande, har också gjort ett uttalande med den innebörden. ONEM har förklarat att man inte har några synpunkter i denna fråga.

20 Det finns anledning att påpeka, att enligt artikel 7.2 i förordning nr 1612/68 skall en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat inom övriga medlemsstaters territorium "åtnjuta samma sociala och skattemässiga förmåner som landets medborgare".

21 Såsom domstolen vid flera tillfällen har fastslagit (senast i dom av den 27 mars 1985 i mål 249/83 Hoeckx (Rec. 1985, s. 982), omfattar begreppet social förmån i artikel 7.2 i förordning nr 1612/68 alla förmåner "som, med eller utan anknytning till ett anställningsavtal, i allmänhet tillerkänns inhemska arbetstagare, framför allt på grund av deras objektiva ställning som arbetstagare eller helt enkelt därför att de är bosatta inom det nationella territoriet, och vars utsträckning till att gälla även arbetstagare som är medborgare i andra medlemsstater således kan antas underlätta deras rörlighet inom gemenskapen".

22 Såsom framgår av domarna av den 30 september 1975 i mål 32/75 Cristini (Rec. 1975, s. 1085) och av den 16 december 1976 i mål 63/76 Inzirillo (Rec. 1976, s. 2057), har den likabehandlingsprincip som fastställs i artikel 7 i förordning nr 1612/68 även till syfte att förhindra diskriminering av barn som arbetstagaren är underhållsskyldig mot.

23 En arbetstagare som är mån om att tillförsäkra sina barn rätt till de sociala förmåner som medlemsstaternas lagstiftningar föreskriver för att stödja unga arbetssökande skulle nämligen känna sig manad att lämna den medlemsstat där han har bosatt sig och hittat ett arbete, om den staten skulle kunna neka hans barn ifrågavarande förmåner på grund av deras utländska nationalitet. Ett sådant resultat skulle, vilket framhölls i ovannämnda dom av den 16 december 1976, motverka det mål som eftersträvas genom principen om arbetstagarnas fria rörlighet inom gemenskapen, bl.a. när det gäller den rätt som tillkommer en arbetstagare och hans familj med stöd av denna princip att stanna kvar i den medlemsstat där arbetstagaren har varit anställd på de villkor som fastställs i kommissionens förordning nr 1251/70 av den 29 juni 1970 (EGT nr L 142, s. 24, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 01).

24 Det finns således anledning att fastställa att till följd av artikel 7 i förordning nr 1612/68 kan en medlemsstat inte neka underhållsberättigade barn till en arbetstagare som är medborgare i en annan medlemsstat, förmåner som enligt dess lagstiftning kan beviljas unga arbetssökande, på grund av barnens utländska nationalitet.

25 Denna slutsats påverkas inte av det faktum att barnet, vilket är fallet i det mål som behandlas av den nationella domstolen, inte är medborgare i en annan medlemsstat utan i tredje land.

26 Såsom kommissionen med rätta har påpekat är den likabehandlingsprincip som fastställs i artikel 7 i förordning nr 1612/68 när det gäller arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och, indirekt, deras familjemedlemmar, nämligen tillämplig oavsett dessa familjemedlemmars nationalitet. Detta bekräftas uttryckligen av ordalydelsen i artikel 11 i samma förordning, där det föreskrivs att "när en medborgare i en medlemsstat har anställning eller driver en rörelse inom en annan medlemsstats territorium skall hans eller hennes make och de barn som är under 21 års ålder eller beroende av honom eller henne ha rätt att ta anställning inom hela denna stats territorium, även om de inte är medborgare i någon medlemsstat".

27 Svaret på de frågor som har ställts av den nationella domstolen måste således bli följande. En medborgare i tredje land, som är familjemedlem till en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat, kan inte med hänvisning till förordning nr 1408/71, och särskilt artiklarna 2.1 och 3.1 i den förordningen, kräva arbetslöshetsersättning som beviljas till unga arbetssökande enligt lagstiftningen i den medlemsstat där arbetstagaren är anställd, men sådan ersättning utgör en social förmån i den mening som avses i artikel 7.2 i förordning nr 1612/68.

Rättegångskostnader

28 De kostnader som har förorsakats kommissionen, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

– angående de frågor som genom beslut av den 27 mars 1984 förts vidare av Cour du travail i Liège – följande dom:

En medborgare i tredje land, som är familjemedlem till en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat, kan inte med hänvisning till förordning nr 1408/71, och särskilt artiklarna 2.1 och 3.1 i den förordningen, kräva arbetslöshetsersättning som beviljas till unga arbetssökande enligt lagstiftningen i den medlemsstat där arbetstagaren är anställd. Sådan ersättning utgör dock en social förmån i den mening som avses i artikel 7.2 i förordning nr 1612/68.

Bosco Koopmans Joliet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 20 juni 1985.

P. Heim
Justitiesekreterare

G. Bosco
Ordförande på första avdelningen